

Olsztyn, dnia 26 lipca 2022r.

**Prawnicy bez granic. Pomoc transgraniczna.
Rosja za zbrodnie pod sąd o odszkodowania!**

Szacuje się, że po wybuchu wojny na Ukrainie, do Polski przybyło – poza tranzytem do krajów trzecich **od miliona do dwóch milionów** tamtejszych obywateli. Z reguły **osób starszych i kobiet z dziećmi**. Organizacje pozarządowe koncentrowały się wówczas na szybkim zapewnieniu im mieszkania, odzieży i żywności.

Coraz bardziej niezbędne stało się też udzielanie im pomocy prawnej. Powstały tysiące punktów pomocy prawnej, koordynowanych zarówno przez Państwo czy samorządy, jak i przez same kancelarie prawne i organizacje prawnicze.

Udzielana w nich pomoc prawna jest jednak kierowana do Ukraińców, przybyłych do Polski i chcących osiedlić się tu na dłużej. Prawnicy doradzają więc w sprawach zatrudnienia, pozwolenia na pracę czy wyrobienia numeru PESEL.

Natomiast nie są w stanie rozwiązać problemów transgranicznych.

Pomoc transgraniczna to rozwiązywanie problemów prawnych, jakie pojawiły się z powodu **faktycznego rozdzielenia rodzin czy związków.**

I

Z dniem 1 sierpnia 2022r. Stowarzyszenie Patria Nostra z Olsztyna uruchamia trzy punkty transgranicznej pomocy prawnej – dwa w Polsce (**Warszawa i Olsztyn**) oraz jeden na Ukrainie (**Tarnopol**). W punktach tych przez wszystkie robocze dni tygodnia przyjmowane będą zgłoszenia osób w celu zorganizowania im bezpośredniego kontaktu z ukraińskim adwokatem.

Nasze stowarzyszenie dostrzegło, że pojawiła się olbrzymia nisza prawna - udzielanie pomocy rodzinom ukraińskim, **ale bezpośrednio na Ukrainie**. Są bowiem sprawy, których polski prawnik z poziomu naszego kraju nie załatwi. Jedyne prawnik ukraiński i na Ukrainie w ramach pomocy transgranicznej. Natomiast sprawy części rozdzielonych rodzin, pozostałych na Ukrainie potrzebują pomocy w Polsce, udzielonej przez polskiego prawnika.

Zorganizowania takiej pomocy transgranicznej podjęło się **Stowarzyszenie Patria Nostra z Olsztyna**, skupiające m. in. prawników z **Kancelarii Radców Prawnych i Adwokatów „Lech Obara i Współpracownicy”**. Natomiast partnerem z Ukrainy jest **adwokat Ludmiła Semenenko z Tarnopola**.

Obecnie jesteśmy w trakcie rejestracji – w oparciu o przepisy korporacji prawniczych obu krajów - mec. Ludmiły Semenenko w Polsce (w Olsztynie) i mec. Lecha Obary na Ukrainie (w Tarnopolu).

Stowarzyszenie Patria Nostra
ul. Partyzantów 68/5, 10-523 Olsztyn
Tel. +48 89 523 40-25; fax: +48 89 521 4946
email: info@patrianostra.org.pl

KRS: 0000448133; NIP: 739-38-61-701; Nr rach.: 87 1240 5598 1111 0010 5282 6323

II

Obok uruchomienia punktów transgranicznej pomocy prawnej, zamierzamy też – wspólnie z adw. L. Semenenko - **wytoczyć pozew przeciwko Federacji Rosyjskiej** za straty osób fizycznych, wynikłe z rosyjskiej agresji na Ukrainę. Chodzi o dochodzenie zadośćuczynienia i odszkodowania za **straty moralne** (śmierć osoby bliskiej, doznanie uszczerbku na zdrowiu, kalcectwo itp.) oraz za **straty materialne** (zniszczenie mienia, na przykład domu czy mieszkania itp.).

Skorzystamy z doświadczeń włoskich (**Luigi Ferrini przeciwko RFN**, wyrok włoskiego Sądu Kasacyjnego z 11 marca 2004r.) oraz greckich (**sprawa Prefektury Voiotia przeciwko RFN**, dotycząca masakry w wiosce Distomo, wyrok greckiego Sądu Najwyższego z 5 maja 2000r.). Ważny dla nas będzie tu wyrok włoskiego **Trybunału Konstytucyjnego nr 238/2014** z dnia 22 października 2014 r., w którym stwierdzono, iż **prawa podstawowe są niezmiennie** oraz że w pewnym zakresie **immunitet państwa** (tu: Federacja Rosyjska) jako norma zwyczajowa prawa międzynarodowego jest nie do pogodzenia z wartościami wyrażonymi w Konstytucji włoskiej (tu: Konstytucja Ukrainy). Wyrok ten uznaje za niezgodny z Konstytucją art.1 ustawy z dnia 17 sierpnia 1957r., nr 848 w zakresie, w jakim art. 94 Karty Narodów Zjednoczonych zobowiązuje sąd włoski do dostosowania się do orzeczenia Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (CIG) z dnia 3 lutego 2012 r., które **wymaga od niego zaprzeczenia własnej jurysdykcji w odniesieniu do działań obcego państwa, które polegają na zbrodniach wojennych i przeciwko ludzkości naruszających podstawowe prawa człowieka.**

Nasz pozew przeciwko FR wystosujemy w oparciu o podstawy prawne Kodeksu Cywilnego Ukrainy (Rozdz. 3, Tytuł 82, Art. 1166 i dalsze zgodnie z Ustawą z dnia 16 stycznia 2001r.). Analogicznie do polskich podstaw prawnych (art. 415, 445 oraz 448 K.C.)

Ad. I

Wybór mec. **Ludmiły Semenenko** na naszego partnera **nie jest przypadkowy**. Znana jest ona z bardzo dużej przychylności i zaangażowania dla Polski i Polaków. Najbardziej znana **sprawa sądowa**, jaką prowadziła mec. Semenenko to odzyskanie klasztoru dla Sióstr Niepokalanek założonego w Jazłowcu w 1863r. przez błogosławioną Marcelinę Darowską. W 1946r. Niepokalanki wyjechały wraz z polskimi mieszkańcami Jazłowca do Polski. Po upadku ZSRR siostry Niepokalanki wróciły do Jazłowca, gdzie już od 30 lat z wielką ofiarnością pomagają potrzebującym, niezależnie od wyznania i narodowości. 1 września 1999 roku metropolita lwowski abp Marian Jaworski ustanowił w klasztorze kaplicę zakonną – sanktuarium Matki Marceliny Darowskiej. Dzięki pomocy adw. **Ludmiły Semenenko**, w 2008r. władze ukraińskie, na drodze sądowej **zwróciły im klasztor**. Warto podkreślić, że jest to **ewenement w skali całej Ukrainy Zachodniej** – żaden inny dwór czy pałac na tym obszarze **nie został zwrócony przedwojennym właścicielom**.

A dlaczego my? Otóż Stowarzyszenie Patria Nostra ma bardzo duże doświadczenie w świadczeniu bezpłatnej pomocy, prowadząc od wielu lat punkty pomocy prawnej i obywatelskiej na terenie Warmii i Mazur. Oprócz tego przy Stowarzyszeniu powołane zostało Centrum Praw Wykluczonych, które także zajmuje się pomocą osobom, których nie stać na profesjonalną, komercyjną pomoc prawną. Sama zaś kancelaria mec. Obarę wiele spraw o charakterze społecznym prowadzi pro bono.

Za swoją działalność, mec. Lech Obara – prezes Stowarzyszenia Patria Nostra, został m. in. uhonorowany **specjalnym wyróżnieniem** w kategorii Pro Bono w Rankingu Kancelarii Prawniczych „Rzeczpospolitej” w roku 2020. Z kolei w roku 2021 Warmińsko-Mazurski Klub Biznesu wyróżnił mec. Obarę tytułem „Osobowość roku” za działalność społeczną.

Reasumując - pomoc transgraniczna świadczona będzie zarówno w Polsce jak i na Ukrainie. Koncentrowała się będzie wokół kwestii prawnych dotyczących obu krajów. Prawnicy polscy i

Stowarzyszenie Patria Nostra
ul. Partyzantów 68/5, 10-523 Olsztyn
Tel. +48 89 523 40-25; fax: +48 89 521 4946
email: info@patrianostra.org.pl

KRS: 0000448133; NIP: 739-38-61-701; Nr rach.: 87 1240 5598 1111 0010 5282 6323

ukraińscy udzielaliby **konsultacji i doradztwa prawnego**. Podejmowaliby się także **reprezentacji** w charakterze pełnomocników w Polsce i na Ukrainie w sprawach i procesach wszczynanych w postępowaniach rodzinnych, cywilnych, administracyjnych i karnych. Reprezentacja ta jest **niezbędna** w związku z wprowadzeniem **stanu wojennego** na Ukrainie i niemożnością osobistego udziału obywateli Ukrainy, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w rozprawach sądowych. Także w związku z wprowadzeniem na Ukrainie **mobilizacji mężczyzn** i ich poboru do służby wojskowej w Siłach Zbrojnych Ukrainy.

Porady prawne transgraniczne oraz ewentualna reprezentacja, dotyczyłyby przede wszystkim następujących kwestii:

1. Świadczenie pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego, w tym:

- Dochodzenie alimentów na rzecz jednego z małżonków oraz dzieci;
- Podwyższenie/zmniejszenie alimentów oraz uzyskanie środków na utrzymanie pełnoletniego dziecka;
- Pozbawienie/przywrócenie praw rodzicielskich;

- Zwrot kosztów opieki i leczenia oraz uzyskanie środków na utrzymanie rodzicowi osób najbliższych.

- Podział majątku wspólnego małżonków oraz osób żyjących w związkach nieformalnych (bez rejestracji małżeństwa);

2. Regulacja praw rodzicielskich, w tym:

- Ustalenie miejsca zamieszkania dziecka;

- Eliminacja przeszkód w komunikacji z dzieckiem, w tym z wnukami.

3. Regulacja problemów prawnych w związku ze śmiercią lub zaginięciem współmałżonka, a w szczególności:

- Świadczenie pomocy prawnej w zakresie prawa spadkowego (ustalenie spadku, przyjęcie spadku, odrzucenie spadku);

- Wsparcie prawne przy rozwiązywaniu sporów między spadkobiercami dotyczących podziału majątku dziedzicznego;

- Pełny zakres działań w celu zidentyfikowania osoby jako zmarłej bądź zaginionej.

4. Inne rodzaje usług z zakresu prawa administracyjnego itp., w tym:

- Uznawanie i odwoływanie się do wykonania wydanych orzeczeń sądowych oraz terytorium Ukrainy i Rzeczypospolitej Polskiej;

- Odwołanie od decyzji, działań lub bezczynności podmiotów władzy.

Stowarzyszenie Patria Nostra
ul. Partyzantów 68/5, 10-523 Olsztyn
Tel. +48 89 523 40-25; fax: +48 89 521 4946
email: info@patrianostra.org.pl

KRS: 0000448133; NIP: 739-38-61-701; Nr rach.: 87 1240 5598 1111 0010 5282 6323

Przytaczamy przykładowe regulacje problemów, jakie pojawiają się w związku z rozdzieleniem rodzin, a w szczególności problem alimentacji:

Procedury zapisane są w Kodeksie Rodzinnym Ukrainy, w szczególności Rozdział 15 Działu III (obowiązki matki i ojca odnośnie utrzymania dziecka ustalone w drodze porozumienia między nimi bądź na mocy orzeczenia sądu). Zgodnie z orzeczeniem sądu, środki na alimenty przyznawane są albo jako udział w dochodach matki lub ojca, albo też jako stała kwota pieniężna, według wyboru rodzica lub opiekuna prawnego, z którym dziecko mieszka. Podobnie w Polsce. Sprawy te reguluje: art. 133 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359).

Z kolei Część 8 art. 181 Kodeksu Cywilnego Ukrainy stanowi, że w przypadku nieznanego miejsca zamieszkania lub pobytu rodziców, uchylania się od płacenia alimentów lub niezdolności do utrzymania dziecka, dziecku przyznaje się tymczasową pomoc publiczną, uwzględniającą stan majątkowy rodziny, w której dziecko wychowuje się. Procedurę powoływania i wypłacania tymczasowej pomocy publicznej oraz jej wysokość określa Gabinet Ministrów Ukrainy (część 9 art. 181 Kodeksu Ukrainy). Podobnie w Polsce. Sprawy te reguluje Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1205).

Przymusowe pobranie alimentów na utrzymanie dziecka odbywa się na podstawie orzeczenia sądu. Zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem Ukrainy, alimenty są pobierane ze wszystkich rodzajów zarobków i dodatkowych nagród – zarówno pracy podstawowej, jak i tej w niepełnym wymiarze godzin. Podobnie w Polsce. Sprawy te reguluje m. in. art. 1083 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.)

Ponadto Uchwała 122 Gabinetu Ministrów Ukrainy z dnia 16 lutego 2022r. stanowi, że od Wojskowych Sił Zbrojnych Ukrainy i innych formacji alimenty są wypłacane ze wszystkich rodzajów wsparcia finansowego, z wyjątkiem wsparcia finansowego, które nie ma charakteru stałego, oraz w innych przypadkach przewidzianych prawem. Z kolei w Polsce sprawy te reguluje art. 881 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.)

Z wyrazami szacunku
r. pr. Lech Obara – prezes Stowarzyszenia Patria Nostra

Stowarzyszenie Patria Nostra
ul. Partyzantów 68/5, 10-523 Olsztyn
Tel. +48 89 523 40-25; fax: +48 89 521 4946
email: info@patrianostra.org.pl

KRS: 0000448133; NIP: 739-38-61-701; Nr rach.: 87 1240 5598 1111 0010 5282 6323